

Maa- ja metsätalousministeriö

LAUSUNTO

kirjaamo.mmm@gov.fi

12.3.2025

Dnro 074/2025

Lausuntopyyntö 19.2.2025, Dnro VN/36093/2024, VN/36093/2024-MMM-1

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI METSÄSTYSLAIN 41 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslain 41 pykälää. Muutosehdotus on perusteltu ja kannatettava, ottaen huomioon pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman, jonka mukaan suurpetopoliittikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestävävyn. Hallitusohjelmassa todetaan, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä ja että jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti. Esitys tukee hallitusohjelman kirjauksia.

Tarkoituksena on saattaa kannanhoitosuunnitelmat lain tasolle. Poroelinkeino tulee olla mukana hoitosuunnitelmien päivitystyössä. Ilveskannan hoitosuunnitelman mukaan poronhoitoalueella tavoitteena on ilveksen aiheuttamien vahinkojen vähentäminen vahinkoperusteisilla ja kannanhoidollisilla poikkeusluvilla. Karhukannan hoitosuunnitelman mukaan poronhoitoalueella tavoitteena on karhun aiheuttamien vahinkojen vähentäminen vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja karhun kiintiömetsästyksellä (ns. keskeytysmetsästys). Suden osalta hoitosuunnitelmaan on kirjattu toimenpiteeksi, että poronhoitoalueella susikannan kokoa rajoitetaan erittäin merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi. Nämä tavoitteet ovat poroelinkeinolle erittäin tärkeitä ja ne tulee säilyttää hoitosuunnitelmien päivityksessä.

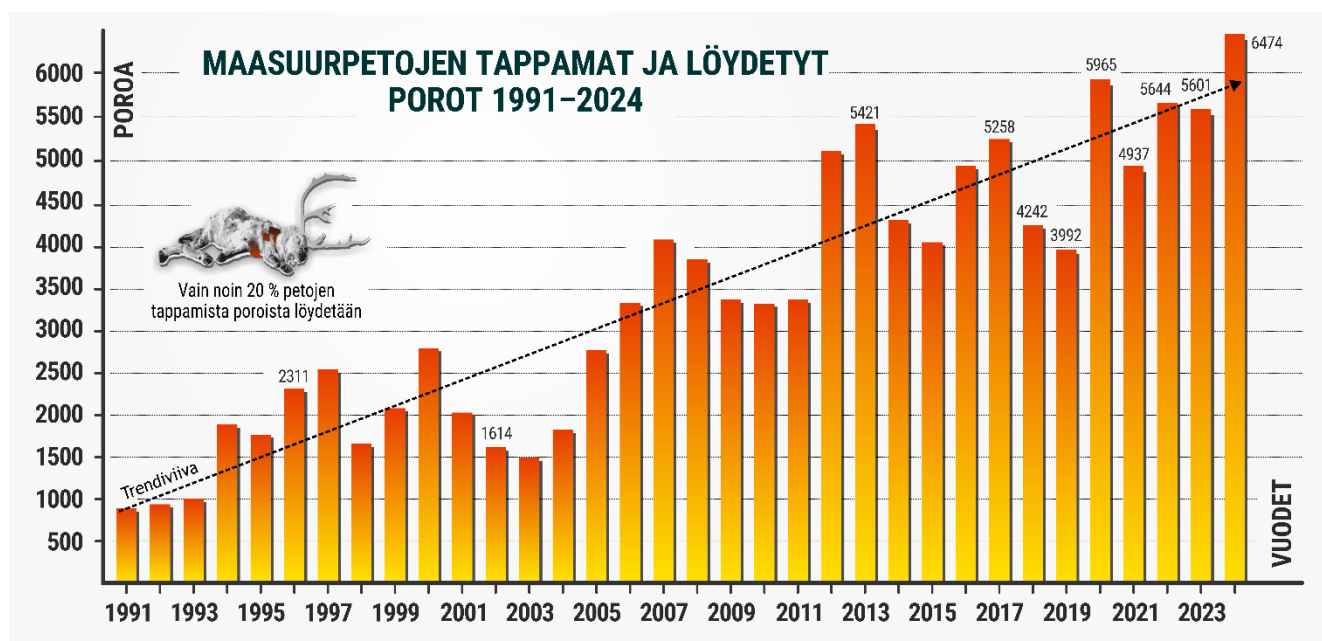
Kannanhoitosuunnitelmissa tulisi kieltää suurpetojen kuvauspaikkojen pitäminen poronhoitoalueella. Petojen haaskakuvaustoiminta on aktiivista poronhoitoalueen itärajalalla. Kyseinen toiminta aiheuttaa erittäin merkittäviä vahinkoja porotaloudelle, erityisesti poronhoitoalueen eteläisissä itäosissa. Haaska-paikat keräävät ympäristöön huomattavia petokeskittymiä, jotka aiheuttavat mittavia porotuhoja ja estävät porojen normaalin laidunten käytön, ajaen porot ihmisasutuksen tuntumaan, pelloille ja pihoihin. Haaskankäyttö ja muu petojen houkuttelu alueelle ruokinnalla tulee ehdottomasti kieltää kokonaan poronhoitoalueella. Mikäli toimintaa on tarkoituksenmukaista sallia ylipäätään missään, tulee se yksiselitteisesti ohjata poronhoitoalueen ulkopuolelle, riittävän etäälle poro- ja metsäpeura-alueilta, muualle Suomeen.

Suomen nykyinen tilanne, jossa suurpetojen kannanhoidollinen pyynti on estynyt, näkyy poronhoitoalueella kasvavana vahinkomääränä. Kannanhoidollinen metsästys tulisi saada käyntiin mahdollisimman pian.

Paikoitellen petotilanne on romahduttanut porokannat siten, että niiden luontainen ylläpito on käynyt mahdottomaksi. Porokantojen romahtamisesta kärsivä alue laajenee vuosi vuodelta, eteläiseltä poronhoitoalueelta kohti pohjoista. Tilanne nakertaa poronhoidon juuria: mahdollisuuksia tasapainoiseen ja suunnitelmalliseen laidunten käyttöön sekä hyvinvoivan poroelon jalostukseen. Tämä aiheuttaa poronhoitajille jatkuvaa pelkoa, surua ja huolta tulevaisuudesta.

Kaikkien suurpetojen määrät Suomessa ovat kasvaneet ja samalla petojen aiheuttamat porovahingot ovat nousseet erittäin korkealle tasolle (kuva 1). Yli kymmenen vuotta vahinkomäärä on noussut jatkuvasti ja se on aiheuttanut porotaloudelle erittäin paljon haasteita mm. kannattavuuden heikkenemisenä. Ainoa keino vähentää vahinkoja, porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto.

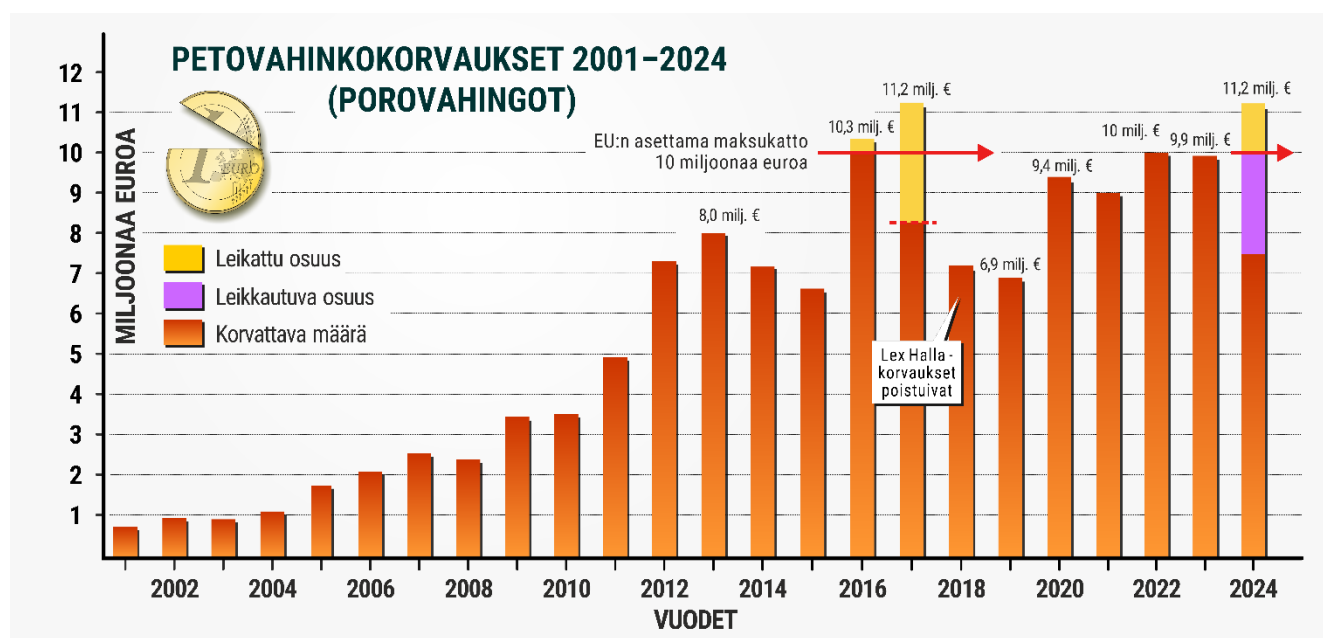
Kuva 1. Pedon tappamina löydetty porot 1991–2024.

Tutkimuksessa on arvioitu, että vain viidennes vahingoista löydetään. Tämä tarkoittaa, että pedot tappavat noin 30 000 poroa vuodessa. Etenkin lumettoman ajan hävikki on mittavaa. Vuonna 2024 löydettiin 6474 poroa petojen tappamana ja kyseessä on tähän mennessä kaikkien aikojen huonoin vuosi petovahinkojen osalta.

Valtio varaa jatkuvasti liian vähän määrärahoja porovahinkojen korvaamiseen. Vahingonkorvauksista joudutaan leikkaamaan ja vahingonkärsijät joutuvat odottamaan korvauksia entistä pidempään (kuva 2). Korvausmäärärahojen riittävyyteen tulee kiinnittää huomiota. Korvausmäärärahan riittämättömyyden

lisäksi ongelmana on EU:n asettama kymmenen miljoonan euron maksukatto. Yli kymmenen miljoonan euron korvaukset vaativat hyväksynnän Euroopan komissiolta. Vuosina 2016 ja 2017 EU:n maksukatto ylitettiin ja korvauksia leikattiin vahingonkäräjiltä. Sen jälkeen korvausjärjestelmää uudistettiin niin, että pahimpien tuhoalueiden kaksinkertaiset korvaukset lakkautettiin. Petokantojen hallinnan keinoja ei kuitenkaan tuotu poronhoitajien käyttöön lisää. Vahinkokertymät olivat heikennetyllä korvausjärjestelmälläkin jo viisi vuotta myöhemmin, vuonna 2022 jälleen kymmenessä miljoonassa eurossa. Vuonna 2024 vahinkojen kokonaissumma on noin 11,2 miljoonaa euroa. Korvauksista leikataan vähintään 1,2 miljoonaa euroa. Korvausten maksuprosentti on tällä hetkellä 67 %.

Petovahinkojen määrä on kasvanut huomattavasti vuosituhannen alusta. Vuonna 2000 suurpetojen tappamia poroja löydettiin koko poronhoitoalueelta 2804, kun taas vuonna 2024 määrä oli jo 6474, mikä merkitsee peräti 131 prosentin kasvua vahinkomäärissä.

Kuva 2. Petovahinkokorvaukset ja niiden leikkaukset 2000–2024.

Porojen korvausarvo päivitetään viiden vuoden välein, ja sen pohjana toimii poronlihan keskihinta. Vuoden 2022 korvauksissa näkyy osaltaan myös poronlihan hintakehitys. Porosta on tullut vuodelta arvokkaampaa lihaa. Seuraavan kerran poronlihan hinta ja poron korvausarvo päivitetään siten, että uudet arvot ovat käytössä vuoden 2026 korvauksissa. Mikäli vahinkokertymä vakioidaan nykytasolle, vuoden 2026 korvaukset ovat jo yli 13 miljoonaa. Koska poronhoitoalueen eteläpuolisen Suomen petokantojen kontrollointi on tehty korkeimman oikeuden päätöksillä lähes mahdottomaksi, tulevat petovahingot kuitenkin kasvamaan poronhoitoalueella vuosittain, ellei kannanhallinnan keinoja uudisteta.

Susiongelma on kasvamassa, mikä näkyy lisääntyvinä vahinkokertyminä ja kesäajan hävikkinä. Suuri osa alueella olevista susista on vaeltavia yksilöitä, jotka saapuvat poronhoitoalueelle niin Etelä-Suomesta kuin ulkomailta. Erityisesti Venäjältä saapuu tällä hetkellä poikkeuksellisen paljon susia poron-

hoitoalueelle. Tutkimusten mukaan pääosa poikkeusluvilla kaadetuista susista on ollut tuntematonta alkuperää, eli ne ovat todennäköisesti Venäjältä tulleita. Ilvesten määrä poronhoitoalueella, etenkin alueen eteläosassa on kasvanut reilusti parin vuoden aikana. Ilvesten vahinkoperusteisten poistolupien määrä on viime vuosina kasvanut huomattavasti. Samalla ilves valtaa uusia alueita myös pohjoisempana.

Reilu 13 miljoonaa euroa on erittäin varovainen arvio korvausmääräksi. Ilman muutosta tilanne on lähi-vuosina se, että pedot tappavat poroja jo tuplaten nykyisen euromäärän, eli yli 20 miljoonan euron edestä.

Tilanne on kestämaton, jos poronhoitajat joutuvat kustantamaan petokantojen ylläpidon entistäkin suuremmalla osuudella ja korvauksia ei makseta täysimääräisenä. Poronhoitajien oikeusturvan ja omaisuuden suojan vuoksi petokantoja tulee pystyä säätelemään.

Poronhoitoalueella joudutaan käyttämään paljon vahinkoperusteisia poikkeuslupia porovahinkojen hillitsemiseksi. Pelkästään susille haettiin vahinkoperusteisia poikkeuslupia yli 50 kertaa metsästysvuoden 2023–2024 aikana. Muille pedoille haettavien poikkeuslupien kanssa lukumäärä oli jo lähempänä sataa.

Lausunnon keskeinen sisältö

Kaikkien suurpetojen aiheuttamat porovahingot ovat ennätyskorkealla vuonna 2024, ja niiden vaikutukset porotalouteen ovat erittäin vakavia. Vain murto-osa petojen tappamista poroista löydetään. Petovahinkokertymät heikentävät merkittävästi siitosporojen jalostusta, vähentävät teurasporojen määriä ja horjuttavat koko elinkeinotoiminnan ketjua. Teurasporojen määrät ovat laskeneet paikoin erittäin alhaisiksi, ja petovahingoista aiheutuu paliskunnille ja poronomistajille mittavia kustannuksia, kuten jatkuva paimennustarve, löytymätön hävikki ja petojen poistotoimet. Kaikki nämä aiheuttavat elinkeinolle taloudellista ja sosiaalista kuormitusta.

Suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen käyntiin saaminen nopeasti on erittäin tärkeää, jotta Suomen ja poronhoitoalueen suurpetomäärät eivät kasva liiallisesti. Eteläisen Suomen kasvavat suurpetokannat heijastuvat poronhoitoalueelle siirtyvien petojen myötä, mikä lisää porovahinkoja ja vaikeuttaa poronhoidon toimintaedellytyksiä. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan hillitä petokantojen kasvua ja vähentää poronhoitoalueelle vaeltavien yksilöiden määrää. Kannanhoidollisen metsästyksen tulisi kohdentua erityisesti poronhoitoalueen läheisyyteen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan poronhoitoalueen vastaisille alueille porovahinkojen vähentämiseksi. Samalla vähennetään petopainetta metsäpeuralle tärkeiltä alueilta.

Poroelinkeino tulee olla tiiviisti mukana eri petojen kannanhoitosuunnitelmien päivitystyössä, koska kannanhoitosuunnitelmilla on suoria vaikutuksia elinkeinon ja sen toimintaedellytyksiin.

Pitkään jatkunut ja paheneva petotilanne on ajanut poroelinkeinoon ahtaalle. Pedoista aiheutuvat kustannukset ovat alati kasvavia. Korvausrahojen jatkuva alimitoittaminen aiheuttaa poronhoitajille paljon sosiaalisia ja taloudellisia vaikeuksia. Tilanne on kestämaton. On epäoikeudenmukaista, että kasvavien

suurpetokantojen taloudellisen taakan lähes täytenä maksajana on poroelinkeino. Porovahinkokorvausten 2024 täysimääräiseen maksuun tulee saada riittävät lisämäärärahat sekä valtion talousarvioon on vuosittain asetettava riittävä määräraha porovahinkojen täysimääräiseen maksamiseen.

Ministeriön on toimittava aktiivisesti, jotta EU:n asettaman maksukatto saadaan nostettua sille tasolle, että korvaukset pystytään maksamaan täysimääräisesti vahingonkärsijöille.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Maaren Angeli, maaren.angeli@paliskunnat.fi, +358 40 6858958